

دریچه
ممنوعیت این کتاب‌ها را باور می‌کنید؟

■ مزرعه حیوانات
کتاب معروف جورج اورول، کتاب «مزرعه حیوانات» است که بارها و بارها در طول تاریخ مورد حمله، تحریف و تحقیر قرار گرفته است. این کتاب که با الهام از انقلاب ۱۹۱۷ روسیه و تبعاتی که پس از آن گریبان ملت روس را گرفته نوشته شده، به دلیل تشویق به انقلاب علیه کمونیسم، از کتابفروشی‌های بسیاری از کشورهای جهان حذف شده است؛ به خصوص در روسیه که مستقیماً هدف این کتاب بوده است. این کتاب ممنوعه به قدری تهدیدآمیز شناخته شده بود که سی‌ای‌ای آمریکا در تلاش برای اعمال کنترل روی تأثیر کتاب، حق اقتباس فیلم از مسئولان حقوقی جورج اورول خریداری کرده تا یک نسخه انیمیشنی از آن تهیه کند و بسیاری از نکته‌های مهم کتاب را تغییر بدهد.

■ زمان ۱۹۸۴
این رمان مشهور جورج اورول، آ آینده‌ای را به تصویر می‌کشد که دولت، تسلط کامل بر تمام اقدامات بشریت دارد. جورج اورول در باره آینده‌ای هشدار می‌دهد که مفهومی مانند آزادی عمل، آزادی بیان و هرگونه آزادی در مورد هر نوع تصمیمی از بین رفته است و دولت تمام این تصمیم‌ها را می‌گیرد و تک‌تک مردم را کنترل می‌کند. این کتاب از زمانی که نوشته شده، بارها در کشورهای مختلف به‌عنوان یک اثر ممنوعه شناخته شده است. کتاب «هزار و نهصد و هشتاد و چهار» بیشترین میزان ممنوعیت را در تاریخ داشته است.

■ ۴۵۱ فانهایت
کتاب «۴۵۱ فانهایت» نوشته ری بردری یک کتاب پسا-آخرالزمانی است در آینده‌ای سیاه که تمامی کتاب‌ها سوزانده شده، تلویزیون‌ها بزرگ‌تر شده و آتش‌نشان‌ها به جای خاموش کردن آتش، آن را روشن می‌کنند. کتاب «۴۵۱ فانهایت» بارها زیر تیغ سانسور رفته و در لیست کتاب‌های ممنوعه قرار گرفته است. امروزه این کتاب به‌عنوان انتقادی درست از تبعات پیشرفت تکنولوژی شناخته می‌شود.

■ از داوینچی
کتاب «راز داوینچی» نوشته دن براون تبدیل به یک کتاب ممنوعه شده و علت آن نمادگذاری‌ها و مباحث جنجالی کتاب در باره موضوع دین مسیحیت است. گفته شده تئوری‌های کتاب، موضوعاتی برخلاف آموزه‌های مسیحی‌ها مطرح کرده و همین مسئله باعث شد در اروپا و آمریکا تا ۲ دهه پیش این کتاب ممنوع اعلام شود.

کلابه نویسنده
مزرعه حیوانات
از خودسانسوری
در انگلیس

جورج اورول، درباره سانسور در انگلیس معتقد بود که این سانسور به‌صورت داوطلبانه (خودسانسوری) صورت می‌گیرد. او در این ارتباط گفته: «واقعیت شوم در مورد سانسور ادبی در انگلستان این است که این سانسور تا حد زیادی داوطلبانه است. برخی ایده‌ها خودشان ساکت می‌شوند و حقایق ناخوشایند

آبی‌ترین چشم

کتاب «آبی‌ترین چشم» نوشته تونی مورسیون بارها در لیست کتاب‌های ممنوعه قرار گرفته است. داستان در مورد یک دختر سیاهپوست آمریکایی است که در دهه ۴۰ آمریکا پس از رکود اقتصادی زندگی می‌کند و به خاطر رنگ پوست و سن خود مدام مورد ظلم قرار می‌گیرد و این موضوع باعث می‌شود که به خاطر عقده حقارتی که در او به وجود آمده، آرزوی

نبرد من

کتاب «نبرد من»، نوشته آدولف هیتلر، رهبر آلمان نازی در دوران جنگ جهانی دوم است که همچنان در آلمان یک کتاب ممنوعه به شمار می‌رود. حتی هرگونه گفت‌وگو، فروش و

خوشه‌های خشم

کتاب «خوشه‌های خشم» نوشته جان اشتاین‌بک، رمانی رئالیستی از یکی از سیاه‌ترین دوران کشور آمریکا است. رکود بزرگ اقتصادی و مهاجرت‌های متعدد باعث شده که خانواده خود مجبور به نقل مکان به کالیفرنیا شوند. این کتاب که سیاهی‌های دوره خاصی از آمریکا را به تصویر می‌کشد، با مخالفت‌های جدی در زمان پخش خود روبه‌رو شد و بسیاری از

فرانکشتاین

کتاب «فرانکشتاین» اثری از ماری شلی و در مورد دانشمندی به نام فرانکشتاین است که تصمیم می‌گیرد خود دست به خلق یک انسان بزند. او با پیوند زدن اجزای بدن چند انسان به یکدیگر، انسانی جدید خلق می‌کند که در نهایت مانند یک هیولا دست به اقداماتی وحشتناک می‌زند. «فرانکشتاین» در زمان خود بسیار جنجال‌برانگیز بوده. افراد مذهبی به خاطر

سالار مگس‌ها

کتاب «سالار مگس‌ها» نخستین کتاب نوشته شده توسط ویلیام گلدینگ است که داستان چند پسر بریتانیایی را روایت می‌کند که به تنهایی در یک جزیره گیر می‌افتند و در تلاش برای به‌وجود آوردن نظم بین خود، سیستمی پیاده می‌کنند تا بتوانند زندگی جدید خود را اداره کنند، ولی تلاش‌های آنها برای به‌وجود آوردن یک جامعه جدید،

بدگویی از خانواده بایدن

قدغن!

یکی از جنجالی‌ترین سانسورهای تاریخ آمریکا به سانسور داستان مرتبط با لپ‌تاپ هانتز بایدن، پسر «جو بایدن»، رئیس‌جمهور این کشور برمی‌گردد. این موضوع در آستانه انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۰ اتفاق افتاد و تأثیر زیادی بر بحث‌های سیاسی و رسانه‌ای در آمریکا داشت.

شروع ماجرا: در اکتبر ۲۰۲۰، نیویورک پست مقاله‌ای منتشر کرد که ادعا می‌کرد لپ‌تاپی متعلق به «هانتز بایدن»، پسر جو بایدن، پیدا شده است. این لپ‌تاپ شامل ایمیل‌ها و اسناد مالی بود که روابط تجاری هانتز بایدن با شرکت‌های خارجی (به‌ویژه در اوکراین و چین) را نشان می‌داد. این ایمیل‌ها به‌گونه‌ای تفسیر شدند که جو بایدن، در زمان معاونت ریاست‌جمهوری هم در این معاملات درگیر بوده است. انتشار این خبر اما خیلی زود با ممنوعیت در شبکه‌های مجازی روبه‌رو شد و بسیاری از شبکه‌های مجازی برای جلوگیری از آسیب دیدن اعتبار بایدن، این گزارش را سانسور و حذف کردند.

بدون نیاز به ممنوعیت از سوی دولت به حاشیه‌بانه می‌شوند. مطبوعات بریتانیا به شدت متمرکز هستند و بیشتر آن متعلق به مردان ثروتمندی است که انگیزه‌ای برای صداقت در برخی موضوعات مهم ندارند. همین نوع سانسور پنهان در کتاب‌ها و نشریات و همچنین در نمایشنامه‌ها، فیلم‌ها و رادیو نیز در انگلستان وجود دارد.»

نگاهی به سانسور و ممنوعیت کتاب‌های معروف در اروپا و آمریکا طی چند دهه گذشته و امروز خواندن ممنوع در غرب!

برخلاف روایتی که این روزها درباره آزادی رسانه و بیان درباره کشورهای غربی و اروپایی رواج دارد، اما نگاهی به گذشته نه چندان دور و حتی همین روزها نشان می‌دهد که غربی‌های مدعی آزادی در دوره‌ای برخی کتاب‌ها و آثار نوشتاری مکتوب را ممنوع و سانسور کرده‌اند. این گزارش نگاهی به مهم‌ترین کتاب‌هایی دارد که در گذشته نه چندان دور خواندن آنها در کشورهای اروپایی و آمریکایی ممنوع اعلام شده بود.

اینکه دانشمندان اقدام به خلق زندگی می‌کند کتاب را آتش زنده؛ اقدامی که تنها توسط خداوند باید انجام شود. همچنین شخصیت پردازی کتاب، موضوعات وحشت‌آمیز گوتیک در آن و خشونت اعمال شده باعث شده که فرانکشتاین بارها در طول تاریخ به شدت سانسور شود و در کشورهایی در لیست آثار ممنوعه قرار گیرد.

با شکست مواجه می‌شود و به‌زودی ظلم و ستم تبدیل به حرف اول کسانی که در جزیره قوی‌تر هستند، می‌شود. این کتاب که در واقع یک نمادگذاری از تلاش‌های انگلیس برای مستعمره کردن کشورهای دیگر است، تصاویر بسیار خشن و وحشتناکی را نشان می‌دهد. «سالار مگس‌ها» بارها و بارها در انگلیس تبدیل به یک کتاب ممنوعه شده است.

«یکول مالیو تاکیس»، عضو مجلس نمایندگان آمریکا در سخنانی که سال ۲۰۲۱ یعنی ۲ سال پیش ایراد کرد، با انتقاد از گسترش سانسور در فضای مجازی آمریکا تأکید کرد که «اجرای دستورالعمل‌های مربوط به مدیریت تولید محتوا در شبکه‌های مجازی، آزادی بیان را در آمریکا به خطر انداخته است. اکنون ما آمریکایی‌ها در سال ۲۰۲۱ با افزایش سانسور، در همان مسیری پیش می‌رویم که منجر به خاموش شدن مخالفت‌های سیاسی در اتحاد جماهیر شوروی و دیگر کشورها شد.»

ناطور دشت

کتاب «ناطور دشت» اثر جرروم دیوید سلینجر، به خاطر موضوعات مطرح شده در آن، بارها با زیر تیغ جدی سانسور رفته یا کاملاً به یک کتاب ممنوعه تبدیل شده است. از جمله تا سال ۱۹۸۲ در اغلب دبیرستان‌های آمریکایی این کتاب ممنوع بود. ۲ توجوان آمریکایی که مدرسه‌ای در کلمبیا را به گلوله بستند و تعداد زیادی از همکلاسی‌های خود را به قتل رساندند، کتاب «ناطور دشت» را منبع الهام خود خوانده بودند. همچنین مارک دیوید

سرگذشت ندیمه

کتاب «سرگذشت ندیمه»، اثر «مارگارت اتوود» بارها و بارها در لیست کتاب‌های ممنوعه قرار گرفته است. کشورهای پر تغال و اسپانیا در ۲ دوران مختلف سیاسی خود، کتاب را به کلی ممنوع کردند و حتی آمریکا نیز چندین دفعه «سرگذشت ندیمه» را با سانسورهای خود تغییر داده است.

مانیفست

کتاب «مانیفست»، اثر کارل مارکس و فردریش انگلس، یک کتاب سیاسی است که تمامی ریشه‌های کمونیسم را به‌وجود آورده است. کارل مارکس در این کتاب، کاپیتالیسم را نکوهش می‌کند و با مطرح کردن نظام‌های جدید، سیستم جدید سوسیالیسم را توضیح می‌دهد.

■ توییتر: لینک مقاله نیویورک پست را مسدود کرد و کاربران نمی‌توانستند آن را به اشتراک بگذارند.

■ فیسبوک: این پلتفرم انتشار این گزارش علیه بایدن را محدود کرد و الگوریتم‌های خود را طوری تنظیم کرد که دسترسی به گزارش کاهش یابد.

■ انتقاد جمهوری خواهان: منتقدان بایدن، این اقدام را سانسور مستقیم گزارش و جلوگیری از آزادی بیان عنوان کردند.

■ سرانجام ماجرا: در سال ۲۰۲۲، نیویورک تایمز و واشنگتن پست صحت ایمیل‌های افشا شده را تأیید کردند. زمان حساس این سانسور درست چند هفته قبل از انتخابات ریاست‌جمهوری ۲۰۲۰ بود و منتقدان این اقدام را سانسور به نفع بایدن در فضای مجازی عنوان کردند و این اقدام را یک سانسور ناشیانه به نفع دموکرات‌ها توصیف کردند.

■ قدرت شرکت‌های فناوری: این ماجرا نشان داد که شرکت‌های فناوری بزرگ مانند توییتر و فیسبوک قدرت زیادی در کنترل جریان اطلاعات و سانسور دارند.

رویداد

سانسور زندگی
اسلامی در اروپا

برخی از کشورهای اروپایی قوانینی تصویب کرده‌اند که در آنها مظاهر مذهبی مسلمانان محدود یا حتی ممنوع شده است. این محدودیت‌ها از سوی برخی به عنوان سانسور یا «اسلام‌هراسی» تفسیر می‌شود. در واقع اعمال این محدودیت‌ها و سانسورها بر زندگی مسلمانان، نه تنها حق زنان مسلمان برای ابراز ایمان و هویت را مختل می‌کند، بلکه در موارد متعددی دسترسی آنها را به سایر حقوق بشر مانند حق کار، تحصیل و مشارکت کامل در جامعه محدود می‌کند.

برخی از این سانسورها و محدودیت‌ها را در زندگی مسلمانان در موارد زیر می‌توان بررسی کرد:

ممنوعیت پوشش اسلامی
(حجاب و ربان)

■ فرانسه: از سال ۲۰۱۰، پوشیدن برقع (ربانده) در اماکن عمومی فرانسه ممنوع شده است. همچنین پوشیدن نمادهای مذهبی آشکار، از جمله حجاب اسلامی در مدارس دولتی منع شده است.

■ بلژیک و دانمارک: در این کشورها نیز قوانینی مشابه فرانسه برای ممنوعیت پوشش کامل اسلامی صورت گرفته و حجاب اسلامی در ادارات دولتی و مدارس به‌طور کامل ممنوع اعلام شده است.

محدودیت ساخت
مساجد یا نمازگاه‌ها

■ سوئیس: از سال ۲۰۰۹ ساخت مناره‌های جدید مساجد در این کشور ممنوع اعلام شده است. اعمال این ممنوعیت‌ها به شدت از سوی جوامع مسلمان در اروپا و سازمان‌های حقوق بشری به عنوان ممنوعیت آزادی عقیده و نوعی سانسور سازماندهی شده محکوم شده است.

ممنوعیت غذاهاى حلال

■ لهستان و بلژیک: در این دو کشور اروپایی محدودیت‌هایی بر ذبح حیوانات به روش اسلامی که از به عنوان ذبح حلال یاد می‌شود، اعمال شده است. در لهستان به‌طور کامل فروش محصولات پروتئینی به روش حلال ممنوع اعلام شده است.

تبعیض علیه مسلمانان

در سایر کشورهای اروپایی اگرچه هیچ قانون صریحی برای منع هر نوع نمایش مذهبی وجود ندارد، اما روایات غالب رسانه‌ها، احساس اجتماعی ضدمسلمانان و اسلام‌هراسی را به حدی افزایش می‌دهد که بسیاری از مسلمانان در محیط کار و حتی فضای عمومی ناگزیر از سانسور عقاید اسلامی خود هستند.